

Назва роботи однієї з найактивніших учасниць феміністичного руху того часу, К. Геніш «Особисте – є політичне» вважається класичним *гаслом* другої хвилі фемінізму. Її стаття, яка була вперше опублікована 1970 році і коментарій, написаний авторкою до публікації, є надзвичайно цікавим з огляду аналізу ходу думок пересічної громадянки штатів у той період.

Список використаних джерел:

1. Айзенштейн З. Экспортный феминизм Севера и Запада / З. Айзенштейн // Гендерные исследования. – 1998. – № 1. – С. 9-34.
2. Брандт Г.А. Философская антропология феминизма. Природа женщины / Г.А. Брандт. – СПб.: Алетейя, 2006. – 160 с.
3. Храброва Г.М. Особливості діалогу феміністичних досліджень і літературознавчого дискурсу / Г.М. Храброва // Серія: Гуманітарні науки. – 2013. – № 2-3 (33-34).
4. Лабутина Т.Л. Английская революция и феминизм / Т.Л. Лабутина // Переходные эпохи в социальном измерении: История и современность / [отв. ред. В.Л. Мальков]. – М.: Наука, 2003. – С. 153-172.

Ринда В.В.

студент,

*Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука*

КООПЕРАТИВНИЙ РУХ НА ВОЛИНІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 20-Х РОКІВ ХХ СТ.

Відновлення кооперацій на Волині почалося на початку 20-х років ХХ ст. Однак неоднорідні кооперативні законотворчі рішення набагато ускладнювали відповідне функціонування усіх разом взятих кооперативів. Колишні кооперативні положення країн, які знаходились під пануванням новоствореної польської держави, багато в чому різнилися між собою, таким чином вони мали потребу в негайному вирішенні всіх суперечок та недочетів. Передусім це відносилось до земель, які знаходились під порядкуванням Росії та Австрії. В кооперативних закладах впроваджувалися демократичні керівники та контролюючі органи, загальним зібранням давалося право призначати, а також звільняти з керівних посад членів правління та наглядової ради кооперативу. Серед керівництва та наглядової ради не дозволялися зв'язки підлеглості, тим самим запобігалось управління товариством мафією. Законом формувалася державна Кооперативна рада, яка з'єднувала уряд та кооперативи. Однак, значущим стало правильне і чітке формулювання кооперативу. Окреслюючи його поняття, закон не допускав створення фальшивих товариств.

У перші повоєнні роки виникало багато кооперативних товариств, які не мали ніякого відношення до кооперації. До прикладу, в 1921 р. в Острозькому окрузі було 26 кооперативів [1, арк. 83], а в 1923 р. всього 6 [2, арк. 2]. Кооперативи досить часто змінювалися таким чином, що контролюючі об'єднання не встигали

перевіряти їхній стан перед затвердженням їх у члени. Для того щоб не виникали неспроможні кооперативи контролюючі об'єднання здержували ухвалення статутів до отримання даних про основні фонди та професійні знання осіб кооперативного управління. З травня 1922 р. по липень 1923 р. керівництво відмовило в оформленні статутів 218 різним кооперативам і організаціям Волинського повіту [3, арк. 4]. Споживча кооперація досить скоро стала джерелом забезпечення товарів населенню країни, в тому числі й закордонних. У період грошового знецінення набагато зросли її обороти та чисельність осіб у товариствах. В поодиноких повітах комітети товариств кооперативів розпочали господарську діяльність і почали перебудовуватися в повітові об'єднання. Виходило так, що вони розвивалися на основі якоїсь сильнішої місцевої організації. Траплялося так, що кооперативи при 2-3-х товариствах засновували повітовий союз, а згодом почала розширюватися мережа і через таке прискорення подій нічого нормального не виходило. У Волинському воєводстві повітові об'єднання кооперативів (ПСК) появилися у Ковелі, Дубно, Кременці та Острозі. Однак поспішлिवе і погано підготовлене створення кооперативів мало небажані результати. Створенні до 1924 р. волинські об'єднання були нестійкими, їм не вистачало знань, була присутня жадібність, а також не було об'єднавчого центру. Таким чином, можна навести наступні дані, що на зборах Кременецького союзу кооперативів 26 квітня 1924 р. було відмічено, що з 40 кооперативів свою діяльність припинили 24 товариства [4, арк. 6].

У такий спосіб, можна стверджувати, що волинський кооперативний рух, як і кооперативний рух усієї Польщі, у 1919–1924 рр. відзначався народним розколом та організаційними суперечностями. Це зумовлювалося відмінними одна від одної правовими умовами розвитку держав, під керівництвом яких до Першої світової війни кооперативи створювалися, а також розбіжностями й несумісностями в уже створеній польській державі як: національними, регіональними та політичними.

Отже, у 1919–1924 рр. розпочалося відновлення волинської кооперації в обставинах уже створеної польської держави. Відновленню і процвітанню кооперацій перешкождали такі фактори як зміна державної складової частини краю, післявоєнне безладдя господарства, злиденність населення, нестійкі економічні взаємозв'язки, розладу платіжного обігу польської марки, втручання адміністративної влади. Не йшла назустріч відродженню кооперативної системи й відсутність національного осмислення серед населення, недостача кваліфікованих кадрів та координаційного центру, а також господарські та організаційні прорахунки власне самих товариств на початковому етапі. Однак в зазначений період здійснювалася реорганізація кооперативної системи згідно з принципами нового кооперативного закону, кооперативи відгалужувались від застарілих та неефективних форм господарювання, створювалося стабільне економічне функціонування. В першій половині 20-х років сформулювалися національні та регіональні союзи, а також кооперативні об'єднання, які почали розповсюджувати свою впливовість на кооперативні установи Волинського повіту, що дало змогу створювати сприятливі умови для ефективного функціонування кооперативної системи.

Список використаних джерел:

1. Державний архів Волинської області (далі – Держархів Волинської обл.), ф. 1, оп. 2, спр. 16.
2. Держархів Волинської обл., ф. 1, оп. 2, спр. 434.
3. Держархів Волинської обл., ф. 46, оп. 9-а, спр. 19.
4. Держархів Волинської обл., ф. 1, оп. 2, спр. 506.